

Vademecum
i Testy
Język polskiZacznij
przygotowania
do matury już dziś

Zobacz fragment

mij
stu

strona 9

10. Pamiętaj o zachowaniu trójdzielnej kompozycji swojej pracy – wstęp nie może być zbyt długi (powinien być krótszy od zakończenia) i musi być wprowadzeniem do tematu, a zakończenie stanowi podsumowanie całego wywodu, ściśle związane z tematem.
11. Zadbaj o to, aby twoja wypowiedź była spójna; używaj środków językowych wskazujących na związku między akapitami.
12. Zadbaj o poprawność językową swojej wypowiedzi.
13. Jeżeli twoja wypowiedź będzie świadczyć o tym, że nie znasz tekstu kultury, do którego się odnosisz, oraz innego przywołanego tekstu kultury, będzie to potraktowane jako błąd kardynalny – punkty za wypracowanie nie zostaną ci przyznane.
14. Pisz wyraźnie – to, co niewyraźnie napisane, może być źle zrozumiane.
15. Używaj czarnego długopisu.

Poziom rozszerzony

Wypowiedź argumentacyjna

1. Przeczytaj uważnie tekst i określ jego tematykę oraz podejmowany w nim problem.
2. Weź pod uwagę strukturę językową analizowanego tekstu.
3. Opisując elementy języka, stylu i kompozycji utworu, określaj ich funkcję.
4. Sformułuj stanowisko przyjęte przez autora oraz rozważ je.
5. Określ własne stanowisko wobec tego, które jest prezentowane w tekście.
6. Uzasadnij je, odwołując się zarówno do załączonego tekstu, jak i do innych wybranych przez siebie tekstów kultury.
7. Sformułuj podporządkowane tematowi wnioski.

Analiza porównawcza

1. Po uważnej lekturze obu tekstów (lub ich fragmentów) ustal zasadę ich zestawienia (podobieństwa, różnice).
2. Sformułuj tezę (hipotezę) interpretacyjną.
3. Dokonaj (zgodnie z zaleceniami dotyczącymi interpretacji na poziomie podstawowym) analizy obu tekstów.
4. Weź pod uwagę strukturę językową analizowanego tekstu.
5. Opisując elementy języka, stylu i kompozycji utworu, określaj ich funkcję.
6. Zbierz argumenty uzasadniające postawioną tezę/hipotezę, wykorzystując dokonaną analizę.
7. Pamiętaj, że uzasadnienie powinno znajdować potwierdzenie nie tylko w tekstach, lecz także w kontekstach (np. biograficznym, historycznoliterackim, filozoficznym, kulturowym).
8. Sformułuj wyprowadzone z ustaleń wnioski służące zaprezentowaniu podobieństw/różnic w całościowych sensach utworów.

PORADY DLA UCZNIĄ // 9

na stronie 9

... z różnych dziedzin sztuki, np.

- zgoda, np. postawienie tezy, że sztuka/poezja zaangażowana w bieżące kwestie społeczno-polityczne, uzurpujająca sobie moc wpływania na rzeczywistość traci znaczenie wraz ze zmianą rzeczywistości (np. sztuka/poezja socrealistyczna);

wy-
anie
/CY-

Zobacz fragment

strona 205

Zobacz fragment

strony 204, 205

Kup vademecum i testy

sklep.operon.pl/matura

Język polski. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i Wirtualną Polską

- przywołanie przykładów dzieł i twórców opierających się czasowi (np. poezja Horacego, dzieła W. Szekspira, Moliera, twórczość J. Conrada, F. Dostojewskiego, W. Gombrowicza), trwałych i zawsze aktualnych, bo podejmujących problemy uniwersalne, niemających ambicji doraźnego kreowania realnego świata;
- przywołanie twórczości poetów „klasycyzujących” – np. L. Staffa, C. Miłosza i ich *Ars poetica*;
- niezgoda, np. postawienie tezy, że sztuka/poezja ma moc wpływania na kształt i losy świata – (np. poezja tyrtejska różnych czasów, przywołanie koncepcji poezji romantycznej, przywołanie dokumentalnego filmu *Beats of freedom* ukazującego wpływ artystów na historię);
- dostrzeżenie, że wprowadzanie cenzury przez systemy opresyjne może potwierdzać przekonanie o wpływie artystów na rzeczywistość, czemu cenzura miałaby zapobiegać;
- stanowisko ukazujące ambiwalentny stosunek do problemu – z wykorzystaniem powyższych argumentów.

6. Sformułowanie własnych wniosków, np.

- odrzucenie przez Herberta koncepcji poezji jako narzędzia zmieniania świata może mieć związek z czasem powstania eseju (PRL) i osobistymi doświadczeniami autora;
- refleksja nad miejscem i znaczeniem sztuki/poezji we współczesnym świecie.

W zadaniu jest oceniana umiejętność twórczego wykorzystania tekstów kultury typu: recenzja, szkic, artykuł, esej, w odwołaniu do rozmaitych kontekstów. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **40 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **300 wyrazów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Określenie problemu	Oceniając pracę pod względem określenia problemu, bierze się pod uwagę jego zgodność z tekstem oraz to, czy jest ono pełne. – 9 pkt – określenie problemu zgodne z tekstem i pełne – 6 pkt – określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne – 3 pkt – określenie problemu częściowo zgodne z tekstem – 0 pkt – brak określenia problemu lub problem niezgodny z tekstem	0–9
Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, bierze się pod uwagę, czy jest ono adekwatne do tekstu i czy jest ono pełne. – 9 pkt – stanowisko adekwatne do tekstu i pełne – 6 pkt – stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne – 3 pkt – stanowisko częściowo adekwatne do tekstu – 0 pkt – brak stanowiska lub stanowisko nieadekwatne do tekstu	0–9

Język polski. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i Wirtualną Polską

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 2 pkt – brak błędów rzeczowych – 0 pkt – jeden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych Błąd kardynalny, to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–2
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 4 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4

ZADANIA DOMOWE

1. „Na nowym Campo di Fiori / Bunt wznieci słowo poety”. Zanalizuj wiersz *Campo di Fiori* Czesława Miłosza, ukazując różne funkcje motywu buntu.
2. Mała ojczyzna w poezji Czesława Miłosza – omów temat, analizując wiersz *W mojej ojczyźnie* i inny dowolnie wybrany utwór poety.
3. Jaką rolę odgrywa kolorystyka w wierszu *W mojej ojczyźnie* Czesława Miłosza?

■ WISŁAWA SZYMBORSKA, W BIAŁY DZIEŃ

O AUTORZE

Wisława Szymborska (1923–2012) – poetka, eseistka, tłumaczka; laureatka literackiej Nagrody Nobla (1996 r.). Jej poezja ma charakter egzystencjalny, często posługuje się ironią, autoironią, subtelnym, intelektualnym żartem. Jej wiersze są wierszami wolnymi, w środkach stylistycznych najchętniej sięga do tradycji baroku, często stosuje paradoksy, koncepty, antynomie. Związana była z Krakowem i grupą poetycką Inaczej, wcześniej, tuż po wojnie, należała do pokolenia pryszczatych.

Tomiki: *Wotanie do Yeti*, *Ludzie na moście*, *Chwila*, *Dwukropek*.

TEMATYKA

Wiersz *W biały dzień* to poetycka fantasmagoria o tym, co byłoby, gdyby Krzysztof Kamil Baczyński nie zginął w powstaniu.

W *Wisławie Szymborskiej* Szwedzka Akademia chce uhonorować przedstawicielkę niezwyklej czystości i siły poetyckiego spojrzenia. Poezji jako odpowiedzi na życie, sposobu na życie, pracy nad słowem jako myślą i wrażliwością. Wiersze *Wisławy Szymborskiej* to perfekcja słowa, wysoce wyczelowane obrazy, myślowe *allegro ma non troppo*, jak nazywa się jeden z jej wierszy. Jednak ciemności, której nie ulegają one bezpośrednio, wyczuwa się w nich tak, jak ruch krwi pod skórą.

Tekst laudacji noblowskiej

Jak wyglądałby jako starszy pan wspominający powstanie i jak upływ czasu zniszczyłby wizerunek pięknego chłopca. Zginął w powstaniu i jest legendą, jest otoczony nimbem przyszłego wieszacza, mitem narodowym. Gdyby przeżył, nawet nie zwracano by na niego uwagi – byłby jednym z wielu poetów, jego obecność przy stole w pensjonacie byłaby czymś normalnym, zwykłym, byłby jednym z wielu gości odpoczywających w górskim pensjonacie. Tylko śmierć we wzniosłych okolicznościach otwiera drogę do sławy, pozwala tworzyć wokół poety legendę. Wiersz skłania do refleksji, co lepsze dla wizerunku poety – ta bohaterska śmierć i aura przedwczesnie utraconego potencjalnego wieszacza) czy przeżycie i bycie jednym z wielu, starzenie się i utrata młodzieńczego wdzięku.

KONTEKSTY

- biograficzny (postać Baczyńskiego)
- historyczny (powstanie warszawskie)
- filozoficzny

MOTYWY

- poety
- gór
- powstania warszawskiego
- sławy
- starości
- przemijania

CECHY TWÓRCZOŚCI SZYMBORSKIEJ

- intelektualizm
- lapidarność stylu
- precyzja słowa
- wiersz wolny
- fascynacja barokiem
- posługiwanie się ironią, inteligentnym, subtelnym żartem
- nawiązywanie do dzieł sztuki
- egzystencjalizm
- bogate środki stylistyczne (metafory, pytania retoryczne, porównania, epitety)

NA MATURZE

- Przedstaw proponowane przez sztukę i literaturę kanony kobiecej urody średniowiecza i baroku. Odwołaj się do wiersza Szymborskiej oraz dowolnych utworów literackich i innych tekstów kultury.
- Jak artyści podejmują horacjański motyw *exegi monumentum*? Odpowiedz na przykładzie analizy załączonego wiersza Wisławy Szymborskiej i dowolnego tekstu literackiego.

- dostrzeżenie funkcji zdań przeciwstawnych i pytań (pretekst do refleksji związanej z trwałością rzeczy i nietrwałością ludzkiego życia);

Język polski. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i Wirtualną Polską

- dostrzeżenie uprzedmiotowienia postaci woźnego („omszały”) i ożywienia rzeczy („chichocze szpilka”) – pytania o naturę bytu, refleksja nad przemijaniem i trwaniem;
- dostrzeżenie emocji podmiotu lirycznego (zdumienie, niepokój wyrażane środkami składniowymi – wykrzyknienia, pytania);
- dostrzeżenie funkcji ostatniej zwrotki (swoisty bunt podmiotu lirycznego przeciw przemijaniu *żyję, proszę wierzyć*, podkreślenie własnej podmiotowości, woli życia).

3. Wykorzystanie kontekstów

- przywołanie przykładów z twórczości W. Szymborskiej o podobnej tematyce;
- przywołanie tekstów dotyczących przemijania, kruchości życia;
- przywołanie filozofii (Bergson);
- przywołanie tekstów dotyczących przemijania, kruchości życia;
- przywołanie malarstwa barokowego wykorzystującego motyw waniatyczny;
- inne trafnie przywołane konteksty kulturowe.

4. Podsumowanie rozważań

- oba utwory podejmują temat relacji człowiek – rzeczy, przy czym pozwalają na refleksję egzystencjalną;
- w obu utworach zestawione zostały kwestie trwałości i przemijania;
- ton utworu Borgesa jest melancholijny, Szymborskiej nieco żartobliwy, lekko ironiczny;
- podmiot liryczny *Rzeczy* zdaje się akceptować fakt przemijania, w wierszu *Muzeum* podmiot liryczny podkreśla swoją wolę życia, buntuje się przeciwko nietrwałości własnej egzystencji.

Kryteria oceny interpretacji porównawczej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja porównywania utworów	Oceniając pracę pod względem koncepcji porównywania utworów, bierze się pod uwagę jej niesprzeczność z utworami oraz skalę spójności. Istotne jest również to, czy zdający odnajduje sensy niedostawne w utworze. – 6 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna – 4 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna – 2 pkt – koncepcja częściowo sprzeczna z utworami – 0 pkt – koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0–6
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest: – trafne i pogłębione – znajduje potwierdzenie nie tylko w tekstach, lecz także w kontekstach. – 12 pkt – uzasadnienie trafne i pogłębione – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale niepogłębione – 4 pkt – uzasadnienie częściowo trafne – 0 pkt – brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą	0–12

Język polski. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i Wirtualną Polską

Kryteria oceny interpretacji porównawczej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych: – 2 pkt – brak błędów rzeczowych – 0 pkt – jeden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–2
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 4 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4

**TWÓJ KOD DOSTĘPU
DO GIEŁDY MATURALNEJ**

Język polski. Poziom rozszerzony
Próbna Matura z OPERONEM i Wirtualną Polską

Kryteria oceny interpretacji porównawczej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
<p>Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii koncepcja interpretacyjna, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 2 punkty w kategorii koncepcja porównywania utworów, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje punkty tylko w kategoriach: koncepcja porównywania utworów, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego. 		

Kup vademecum i testy
sklep.operon.pl/matura

TWÓJ KOD DOSTĘPU

E 1 D 7 5 1 F 1 9

Wybierz

Zdecydowanie
NAJLEPSZY SERWIS DLA
MATURZYSTÓW
WWW.GIELDAMATURALNA.PL

DLA CIEBIE:

• WIĘCEJ ZADAŃ

• PEŁEN DOSTĘP do całego serwisu przez 2 tygodnie*!

- 1 Zaloguj się na gieldamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj dostęp do bazy tysięcy zadań i arkuszy
- 4 Przygotuj się do matury z nami!

* Kod umożliwia dostęp do wszystkich materiałów zawartych w serwisie gieldamaturalna.pl przez 14 dni od daty aktywacji (pierwsze użycie kodu). Kod należy aktywować do dnia 31.12.2017 r.

Najlepsze zakupy
przed egzaminem!

BEZPŁATNA
DOSTAWA

-15% SUPER
RABAT

TESTY, VADEMECUM
I PAKIETY 2018